

Mária és Márta

A
református
nők lapja

Megjelenik negyedévente

m a g a z i n

XXIV.
évfolyam,
2025 / 4

A photograph of two white ceramic tea cups with gold rims, filled with tea and garnished with lemon slices. The cups are on saucers and surrounded by pinecones, gold stars, and snowflake decorations on a light blue surface. A gold spoon is also visible.

Vendégszeretet

Az ige mellett Hitünk próbája és ajándéka
(Nagy Orsolya)

3. oldal

Jegyzet

Váratlan vendég (Bustya Sándor)

5. oldal

InterjúAz otthoni vendéglátás személyessége
(Korondi Kinga)

6. oldal

Az út, amelyen mindenki segít egymásnak
(Simon Virág)

7. oldal

Vendégszeretetet közösségben és otthon
(Korondi Kinga)

9. oldal

TörténelemVendégfogadás a magyaroknál
(László Lóránt)

11. oldal

Irodalom

Tamási Áron: Ünnepi vak tyúk

12. oldal

Tóth-Máthé Miklós:

Öt kenyér és két hal

14. oldal

PortréKatharina von Bora
(Berekméri Melinda)

16. oldal

Gyerekoldal

17. oldal

Keresztretjévtény

18. oldal

Receptek

19. oldal

Még akkor történt, amikor a rendszerváltás után holland egyházi önkéntesek az erdélyi református gyülekezetek megsegítésére indultak. A nyári vakáció egyik hétköznapiján éppen asztalnál ült a család, ebédeltünk. Fiam kedvence volt a menü: vasárnapról maradt finom tyúkhúsleves és egyszerű erdélyi rakott krumpli. Egyszer csak nyílt a somosdi parókia első ajtója. Tudtuk, hogy idegen vendég érkezik, mert azon a bejáraton lépett be, amit mi és a helybéliek szinte soha nem használtunk. Egy holland férfi volt a kisfiával, a lelképásztort keresték. Mondtuk, hogy jó helyen jár, s meghívtuk a terített asztalhoz ebédelni. Akkor derült ki, hogy feleségét és kislányát a lakókocsival a folyfalvi letérőnél, Somosdtól 3 km-re hagyta. Ők csak felderíteni jöttek, de szívesen visszamegy, hozzá a családját, és elfogadják az ebédet. Távollétükben az étel megszaporodott, mindenki jóllakott. Huib de Fijter és családja a Hulp Oosteuropánál volt önkéntes. Később mesélte el, hogy azért lett Somosdnak Klunderttel testvérgyülekezeti kapcsolata, mert nagyon jólesett nekik az a spontán fogadtatás. Pedig ez Erdélyben akkor teljesen megszokott volt.

Több mint három évtized alatt nálunk is sokat változott a vendégfogadás kultúrája. A karácsonyi ünnepekör közeledtével munkatársaink ezt a változást, annak okait, előnyeit, hátrányait, jó és rossz következményeit próbálják most az olvasó elé hozni. Korondi Kinga interjúalanyai személyes és közösségi példákön keresztül beszélnek a tapasztalataikról: még mindig sokan vannak, akik a vendégszeretetet gyakorlóik. Van, amikor mi készítjük elő a vendégséget, s van, amikor bennünket hívnak vendégségbe. A jegyzet egy számunkra előkészített vendégségről ad tudósítást. Müller Loránd lelképásztor pedig a mindennapi vendégszeretetről mesélt Simon Virágnak, arról, amelyet Isten készít számunkra. László Lóránt történész az évszázadokkal ezelőtti vendégfogadást ismerteti. Berekméri Melinda lelkész nő rovatai: Portré, Irodalom, A kegyelem csillagjegyében példaértékű, olykor humoros anyagokat kínálnak olvasásra. Simon Imola Zsuzsanna vallástanár és Czirmay Csaba Levente lelképásztor a gyerekkoldalt, Zöld György nyugdíjas lelképásztor a keresztretjévtényt próbálja érdekessé tenni. Köszönöm minden munkatársamnak, hogy 24 éve a magazint megtöltik tartalommal, amit aztán Bustya Sándor illusztrál, és nyomtatható formába szerkeszt. Nyomtatás után a magazint Székely Ferencz lelképásztor hozzá el kiosztásra a hivatalba. Mindannyiuk nevében kívánok családban, közösségben megélt áldott karácsonyt! Találkozzunk jövőre is békeességben!

• BORSOS MELINDA

Hitünk próbája és ajándéka

„A vendégszeretetről meg ne feledkezzetek,
mert ezáltal egyesek — tudtukon kívül — angyalokat vendégeltek meg.” (Zsid 13,2)

Egy személyes élmény elevenedett meg bennem, amire úgy emlékszem vissza, mint ami egész életemet meghatározta. Harmadéves teológus voltam, legátusként csöppentem bele egy család karácsonyába. Szenteste volt. Míg én a szolgálati izgalom, idegen helyzet félelmének gondolatában merengtem, az engem befogadó lelkészcsalád otthonából, a családtagok arcáról sugárzott a békesség, az öröm, a nyitottság, a vendégszeretet, a szívesség legmélyebb nyugalma. Beszélgettünk, asztalhoz ültünk, a karácsonyfa körül felcsendült az örömhír, az ének, én pedig úgy éreztem, mintha **angyalok** lennének jelen közöttünk. Valahányszor felidézem ezt a pillanatot, eszembe jut Jézus szava: „Bizonny mondom nektek, ha megtettétek ezeket akár csak eggyel is az én legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg” (Mt 25,40).

Vendégszeretet. Vendégszerető ember, család, közösség, gyülekezet. Van még ilyen? Szükség van rá? Nem egyszerűbb inkább bezárkózva, a magunk ritmusában élni? A modern életstílus szerint ma már senkihez sem lehet csak úgy váratlanul

bekopogni, meglátogatni. Ellenben a bibliai szemléletmód egészen más modellt tár elénk.

A bibliai vendégszeretet szíves vendéglátást, vendégbarátságot jelent. Az eredeti görög szó (philoxenia) gyöke az „idegent” (xenosz) jelölő szó, amely szinonimája a „vendég” kifejezésünknek. A vendégszeretet nem csupán udvariasság, hanem a hitünk próbája és ajándéka. Az egyszerű, nomád társadalmakban ez szent kötelesség. Az Ószövetségben a legszemléletesebb Ábrahám és Lót példája. Megjelenik az Úr Ábrahámnak Mamré tölgyesében, amikor a déli hőség idején sátra bejáratánál üldögélt. Ábrahám fölemeli tekintetét, és látja, hogy három férfi áll előtte. Unszolja, hogy el ne kerüljék, vizet hozzat, kenyeret süttet, vendégül látja a három idegent. A három idegen ajkán hangzik el a gyermekáldás ígérete. Lót esetében arról olvasunk, hogy estére a három idegen Sodomába érkezik. Lót éppen Sodoma kapujában üldögélt. Erőteltjes rábeszélésre az idegenek elfogadják a meghívást, és Lót vendégszeretete a védelmet jelenti számukra. Kiemelt jelentőség

ge van vendégszeretetüknek. Ahogy a Zsidókhoz írott levél írója hivatkozik rá: tudtukon kívül angyalokat vendégeltek meg.

Az Újszövetségben, különösen a pásztori levelekben, a presbiterek, püspökök szolgálatba állítása kapcsán a vendégszeretet, mint erény jelenik meg.

Mi fogalmazódik meg a kijelölt igeversben? A vendégszeretet parancsa! A levél írója arra buzdítja, arra szólítja fel a keresztyéneket, hogy ne hanyagolják el a vendéglátást. „A vendégszeretetről **ne feledkezzetek meg...**” azt jelzi, hogy a vendégszeretetre folyamatosan szükség van, részévé kell válnia a mindennapi életnek. A zsidókeresztyén közösségben különösen fontos volt, mivel az üldöztetések miatt sok hívőnek kellett vándorolnia.

Ma legtöbb esetben arra gondolunk, hogy a vendégszeretet a családtagok, rokonok, barátok, hozzánk közel álló személyek megvendégelésére, befogadására vonatkozik. Ennél azonban sokkal többről van szó. Nem a hozzánk közel állók, a szívünknek kedves személyek, hanem az idegenek, a legkisebbek befogadása. Konkrét megnyilvánulása a szeretet, az agapé gyakorlatba ültetésének.

Miért fontos? Mert egy-egy jött mögött **isteni találkozások** rejlenek. A mi mennyei Atyánk ma is „angyalokat” küld az utunkba. Lehet, hogy egy idegen, egy bajba jutott, egy segítségre szoruló ember formájában. Másfelől pedig a mi mennyei Atyánk a legnagyobb vendéglátó. Annak ellenére, hogy mi idegenek és bűnösök voltunk, Ő meghívott minket az Ő országába. Ő előbb szeretett minket, hogy mi is nyissuk meg a szívünket, az otthonunkat mások felé.

A kegyelem csillagjegyében

A következő negyedévben arra a hónapra, amelyikben születél, horoszkóp helyett egy ígét kínálunk a kegyelem csillagjegyében: „A vendégszeretetről meg ne feledkezzetek, mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg.” (Zsid 13,2)

Január

„Noha szegény és nyomorult vagyok, az én Uram gondoskodik rólam. Te vagy segítségem, szabadítóm; ó, Istenem, ne késsél!” (Zsolt 40,18)

Február

„Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok engem.” (Mt 25,35)

Március

„Boldog, akit kiválasztasz és magadhoz fogadsz, hogy udvaraidban lakozzon. Hadd teljünk be házad javaival, telplomod szentségével!” (Zsolt 65,5)

Április

„Az én Atyám házában sok lakóhely van, ha nem volna, megmondtam volna nektek. Elmegyek, hogy helyet készítsünk nektek. És ha majd elmegyek, és helyet készítek nektek, ismét eljövök, és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.” (Jn 14,2-3)

Május

„Emlékezz rám, Uram, népedhez való jószágod szerint. Látogass meg minket szabadításoddal!” (Zsolt 106,4)

Június

„Aki titeket befogad, engem fogad be, és aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem elküldött.” (Mt 10,40)

Július

„Jézus így válaszolt: Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet, és az én Atyám szeretni fogja azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk.” (Jn 14,23)

Augusztus

„Majd azt mondta szolgálóinak: A menyegző ugyan kész, de a hivatalosok nem voltak rá méltók. Menjetek azért a kereszttutakra, és akiket csak találtok, hívjátok el a menyegzőre.” (Mt 22,8-9.)

Szeptember

„Hanem amikor vendégséget szerzel, hívd a szegényeket, csonkabonkákat, sántákat, vakokat, és boldog leszel, mivel nem fizethetik vissza neked, de viszonzásban részesülsz majd az igazak feltámadásakor.” (Lk 14,13-14)

Október

„Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20)

November

„...a szentek szükségeire adakozók legyetek, a vendégszeretetet gyakoroljátok.” (Róm 12,13)

December

„Ti vagytok azok, akik kitarthatatok velem megpróbáltatásaimban, ezért én királyságot adok nektek, amit az én Atyám adott nekem, hogy egyetek és igyatok az én asztalomnál az én országomban, és királyi trónségeken ülve ítéljétek Izrael tizenkét nemzetségét.” (Lk 22,28-29)

La vita è bella

Időről időre a szociális médiafelületeken szembejön velem egy-egy meghökkentő kérdés. A válasz általában nem könnyű, ugyanakkor többnyire teljesen lehetetlen helyzetet vázol, mégis napokig elkísér, mint például, hogy: Mit tennék, ha egy reggel arra ébrednék, hogy egyedül maradtam a Földön? Ebbe a kategóriába sorolható az a kérdés is, hogy ha az ajtón az ellenségem kopogtatna, életveszélyes helyzetben, beengedném-e. A kérdések egyik jellemzője, hogy nem szűkíti le az alaphelyzetet, nem derül ki például, hogy az első esetben az állatok megmaradnának-e, úgyhogy minden forgatókönyvet végig lehet gondolni. Az ellenségről sem derül ki a második esetben, hogy csak a kolléga, aki rendszeresen megfúr a munkahelyeden, vagy más országból van-e, beszélitek-e egymás nyelvét, esetleg más vallású-e, háborús helyzet van-e, vagy csak saját hibájából van életveszélyben, mondjuk kirabolt egy bankot. Szóval napokig vissza-visszatér a kérdés, eszembe jut, és kitalálok a saját szórakoztatásomra forgatókönyveket. Természetesen az internet arctalan kommentelői többnyire azt válaszolják, hogy befogadnának egy idegent is akármikor, de csak akkor derülne ki, hogy igaz-e, ha éles helyzetben kellene bizonyítani. Sokkal értékesebbek a válaszok közt azok, amelyek megtörtént eseményeket elevenítenek fel, kezdve a '90-es években Olaszországban levő osztálykirándulók történetével, akiknek lerobbant a buszuk, és egy egész osztálynyi kamaszt kellett volna ellátni, elszállásolni úgy, hogy nyelvismeret sem volt elegendő és internet sem volt, hogy hirtelen kerüljön ismerős, mégis órákon belül minden gyerek szerető otthonokba került. Sok családban vannak generációkon átívelő hasonló történetek. Sokan emlékeznek, hogy szeretteiket 1990 márciusában hogyan fogadták be néhány órára a dühöngő tömeg elől. Ezek mind azt mutatják, az emberek leggyakrabban képesek jót cselekedni. A kérdésekről való elmélkedés pedig felkészíthet váratlan helyzetekre. Arra is, hogy ha valaki csak úgy bekopog, mit tegyünk, de arra is, hogy ha véletlenül úgy adódna, mi is be merjünk kopogni. A hétköznapiakban ugyanis az apróbb viták és nehézségek közt nehezebben vesszük észre, hogy körülöttünk mennyi jóakarató ember él, és hogy alapvetően éppen ezért az élet szép.

- k2 -

Váratlan vendég

Harmadjára is nekifogott a meghívottak névsorát át-böngészni, bár úgy érezte, egyre kínosabb, hogy a szép számban érkező vendégek jóformán csak rápillantanak a kifüggesztett ülésrendre, majd magabiztosan lépnek tovább, miközben ő továbbra is az előtérben topog, saját nevét keresve a listán. Rajta kell lennie, elvégre meghívtak, próbálta gyözködni magát, majd egy kis turpissághoz folyamodva, odalépett a vendégeket üdvözlő, házigazda szerepét betöltő komaasszonyhoz. – Ne haragudj, nincs nálam szemüveg – mondta –, nem látom ezeket az apró betűket, segíts kérlek, mondd meg, hol van a helyem, hová üljek. – Én mondjam meg – méltatlankodott önmagában a megszólított –, holott neked kellett volna időben válaszolnod! Rajta állt a meghívón, hogy a részvételi szándékot kérjük a megadott időpontig visszajelezni. Miután ez nem történt meg, rád is csörögtünk, tudod jól, hogy nem feledkeztél-e meg a meghívóról. Te akkor kimentetted magad, utazásra, üdülésre, más elfoglaltságra hivatkoztál, így hát nem számoltunk veled. Most meg azt kérded, hol a helyed. Megmondanám, de abban nem lenne köszönet. Minden asztal foglalt, nincs több hely. Mihez kezdjek veled?

Korholó tekintetéből olvasni lehetett a ki nem mondott szavakat, a jogosan feltett kérdéseket. Tetőtől talpig végigmérte elbizonytalanodott vendégét. A közójuk álló kínos csend tapinthatóvá növelte a feszültséget. Soknak tűnt, de nem telt el több néhány másodpercnél, amikor végül lassan megmozdult, gyengéden belékarolt vendégebe, úgy vitte, kísérte, szabad kezével jelezve az irányt. Követtem őket, mintha a jelzés nekem is szólt volna. Rémllett, hogy egykor magam is voltam a váratlan vendég helyzetében, és tartottam attól, hogy valamikor újból lehetek. Tudni akartam, mi történik vele. Az igazoló iratait lobogtató, jogaira hivatkozó, kardoskodó személy alakja – akivel lehetetlen megértetni, hogy elmulasztotta a hitelesítést – nagyon is ismerős volt számomra.

Nádasi Éva

Újfajta vendégség

A szeretet nem szól.

Majdnem néma: vár.

A szeretet vár,

nem ígér, nem csalogat,
szelíden, halkán befogad.

A szeretet ellen
nincsen semmiféle fegyver.

A szeretet vendége voltam,
s ki kellett dobni onnan.
Nem értettem az egyetlen csodát,
csinnadratta kellett, micsodák.

A szeretet egyhúrú dal,
majdnem jeltelen.
Mégis nekem szól. Nekem.

Szentségre, keresztyénségre, Jézus követésére, egy minőségibb életre, a vele való közösségre hívott és hív minket mindegyre Isten. Hamarosan eljön az idő, amikor számot kell adnunk arról, hogy válaszoltunk-e a hívására, vagy sem. Visszaigazoltuk, megerősítettük-e, hogy részt akarunk venni az ő csapatában, együtt ülni az asztalánál, vagy hátrébb toltuk, jegeltük ezt a projektet, amíg karriert és lakást építünk, gyereket nevelünk, üzletelünk, ügyeskedünk. Hitegetjük magunkat, hogy ráérünk, baj nem történhet, elvégre zsebünkben a meghívó? Vagy idejében ráébredünk arra, hogy nincs fontosabb tennivalónk, mint válaszolni rá? Aki a visszajelzést, a megerősítést elmulasztja, az méltatlanná válik arra, hogy vendég legyen. Isten kegyelmének ugyan nem lehet korlátot szabni, de a királyi menyegző példázata (Mt 22,1-14) arra tanít, hogy a nemtörődomséget és a felelőtlen hozzáállásért komoly árat kell fizetni.

Történetünk váratlan vendégét végül – ki hitte volna? – asztalhoz ülve láttam újra, annak ellenére, hogy nem volt számára hely. A házigazda saját helyét adta át, cserélte el azzal, aki különben kívül rekedt volna. Így rendezte, törölte meghívottja mulasztását.

A betlehemi istállóban született Megváltó által – aki számára a vendégfogadó háznál nem volt hely – mi magunk is részeseivé, alanyaivá váltunk egy rendkívüli helycserének. Ő magára vette bűneink büntetését, hogy mi elfoglalhassuk az általa készített helyünket a mennyben. Egyedül rajtunk múlik, hogy ne váratlan vendégként érkezünk hozzá.

Az otthoni vendéglátás személyessége pótolhatatlan

– **Ágnes, mit jelent számodra a vendéglátás, a vendégszeretet?**

– Számomra a vendéglátás a mindennapi élet egyik legtermészetesebb és legszebb része. Vásárhelyen születtem, itt nőttem fel, és kisebb külföldi kitérő után ide tértem vissza a családommal. Négy gyermekünk van, így az életünk eleve közösségi, és ehhez szorosan kapcsolódik a vendégszeretet. Már a házunk építésénél is szempont volt, hogy alkalmas legyen nagyobb társaságok fogadására, közös ebédekre, vacsorákra. A vendéglátás számomra nem pusztán étel és ital kínálását jelenti, hanem közös élményt, együttlétet, a kapcsolatok ápolását. Vallási ünnepek, keresztelők, karácsony, advent – mind olyan alkalmak, amikor természetes, hogy összegyűlünk. A Covid idején ez visszaszorult, de a családi körben továbbra is rendszeresek a közös étkezések.

– **Inkább otthon szeretsz vendégeket fogadni, vagy étteremben?**

– Egyértelműen otthon. Az éttermi vendéglátás számomra személytelen, és gyakran költségekkel terhelt. Ha valakit étterembe hívunk, azzal mintha kimondatlanul is elvárnánk, hogy a vendég pénzben viszo-

A vendégszeretet sokkal több, mint terített asztal és finom ételek – a kapcsolódás, az intimitás és a közösség terepe. **Sántha Ágnes** szociológus, négygyermekes édesanya vallja: az otthoni vendéglátás személyessége pótolhatatlan. Gyermekkorának mintáit követve ma is ragaszkodik ahhoz, hogy a családi és baráti összejövetelek saját otthonukban történjenek. Arról beszélgettünk vele, miért érzi úgy, hogy a közös étkezés az egyik legerősebb kapocs emberek között, és hogyan változott meg az erdélyi magyar társadalom vendéglátási kultúrája az elmúlt évtizedekben.

nozza a meghívást. Ez zavarba ejtő, mert a vendéglátás lényege nem a költségek kiegyenlítése, hanem az együttlét. Otthon sokkal intimebb a légkör: lehet hosszabban beszélgetni, gyerekek játszhatnak, akár le is pihenhet valaki. Nem sürget senki, nem kell átadni az asztalt. Persze fárasztó tud lenni egy nagyobb vendégség megszervezése, de ahogy nőnek a gyerekek, egyre inkább részt vesznek benne, így közös rutinná vált. A személyesség és a szabadság, amit az otthoni vendéglátás ad, számomra pótolhatatlan.

– **Gyermekkorodban is hasonló volt a családi minta?**

– Igen, teljesen. Nálunk a vasárnapi ebéd mindig ünnep volt, még akkor is, ha csak szűk családi körben ültünk asztalhoz. A közös étkezésnek ceremóniája volt: átköltöztünk a nappaliba, és együtt ettünk. Gyerekként természetes volt, hogy a születésnapok, családi események otthon zajlanak. Ma sokan inkább játszóházba vagy étterembe szervezik a gyerekzsúrokat, hogy ne kelljen takarítani, de számomra az otthoni légkör érzelmi többletet ad, amit semmi nem pótol.

– **Hogyan látod, változott a vendéglátás az erdélyi magyar társadalomban?**

– A hagyományos otthoni vendéglátás ritkább lett. Egyre többen választják az éttermeket kényelmi okokból, de ezzel együtt megjelen-

nek a rejtett elvárások: mennyibe kerül a menü, mit illik ajándékba adni. Ez a „pénztárcanyitás” sokszor versengéssé alakítja az eseményeket, és elveszi a személyességet. Ugyanakkor a család iránti igény továbbra is erős. A nagyobb események – keresztelők, ballagások, konfirmálások – státuszszimbólummá váltak, és gyakran nagy költségekkel járnak. Ez részben az intézmények hatása, részben a társadalmi versengésé. Az emberek mégis ragaszkodnak ahhoz, hogy legyenek közös ünnepek, mert a személyes kapcsolatok iránti igény nem tűnt el.

– **Mit gondolsz az új formákról, például az influenzaszerek által szervezett közös online főzésekről?**

– Érdekes jelenség, de a lényege ugyanaz: a találkozás. Bár nem

• Interjú

ülünk egy asztalnál, mégis közös élményt ad. Üdvözlendő, hogy az otthoni főzés kultúráját erősítik, mert a modern életben sokszor kimaradnak a közös étkezések. A közös asztalhoz ülés régen társadalmi rangot jelentett, ma inkább a közösséghez tartozás élményét adja.

– **Mi kopott ki leginkább a vendéglátási szokásokból?**

– A vendég elszállásolása. Gyermekkoromban természetes volt, hogy rokonok, barátok nálunk aludtak, ma ez szinte teljesen eltűnt, átkerült a szállodák világába. Az étkeztetés még megmaradt, de az éjszakai vendéglátás kikopott, mert nagyobb erőfeszítést igényel.

– **Mitől intim esemény a közös étkezés?**

– Az étkezés közös fogyasztás, amely közel hoz embereket. Az asz-

tal körül zajlanak a legnagyobb beszélgetések, kibékülések, sőt néha viták is. A közös étkezés összekovácsolja a családot, közös témákat ad, és erősíti a kapcsolatokat. Nem ülünk le akárkivel egy asztalhoz – ez bizalmat, közelséget feltételez. Éppen ezért a vendéglátás számomra mindig intim, személyes ügy.

– **Hogyan kapcsolódik mindez a társadalmi változásokhoz?**

– A vendéglátás mindig tükrözi a társadalmi környezetet. Régen természetes volt, hogy a vándor bekopogott egy házba, és ételt, vizet kapott. Jézus tanítványainak is azt mondta: ott maradjatok, ahol szívesen fogadnak. Ez a fajta nyitottság ma már ritkább, mert a mobilitás megnőtt, az emberek sokkal többet utaznak, és a bizalom is másképp működik. A modernitás felgyorsította a változásokat: a vendéglátás sok-

szor versengéssé vált, státusszimbólummá, miközben eredetileg egyszerű gesztus volt – ételt adni annak, aki nálad van. Ma a jóléti társadalmakban túlzásba esünk, de a lényeg ugyanaz marad: a közös étkezés, a találkozás.

– **Mit üzensz azoknak, akik ma újra felfedeznék a vendégszeretetet?**

– Azt, hogy ne féljenek a fáradtságtól. Egy otthoni vendégség valóban több munkát igényel, de az érzelmi hozadéka sokszorosan kárpótol. A közös étkezés intim, bizalmi tér, ahol a kapcsolatok mélyülnek. Nem kell versengeni, nem kell túlzásba esni – elég, ha megosztjuk azt, amink van. A vendégszeretet nem a menü gazdagságán múlik, hanem azon, hogy szívesen látjuk a másikat.

• KORONDI KINGA

Az út, amelyen mindenki segít egymásnak

Kilencszáz kilométert gyalogolt, és közben végig érezte Isten gondoskodását, jelenlétét, de megtapasztalta a zarándokok segítőkészségét és a spanyolok életpozitivitását is. **Müller Loránd Bálint** lelkésszel a napi kis csodákról, vendégszeretetről és befogadásról beszélgettünk.

A jelenleg Sepsiszentgyörgyön szolgáló lelkész végigjárta az El Caminót, Franciaországon, Spanyolországon keresztül egészen az óceánig. Mint mondja, háromféle ember volt az úton, a turisták, a sportolók és az igazi zarándokok. De ha turistaként, ha sportolóként indulsz, úgyszólván találkozol a saját lelkeddel és Istennel.

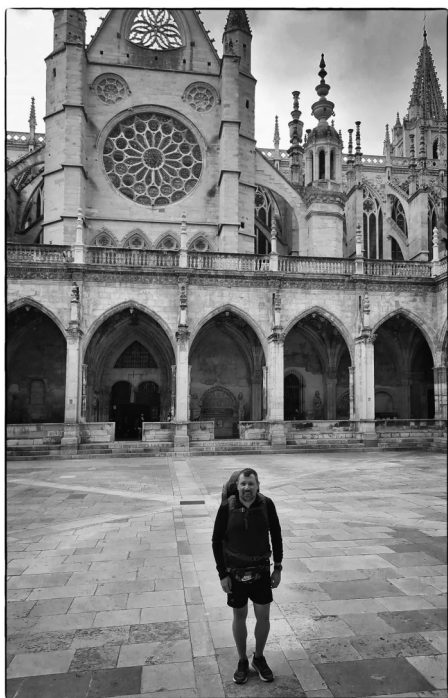
Nyilvántartanak, ha nem adsz életjelet, megkeresnek

Az út úgy van felépítve, hogy te kell gondoskodj arról, hogy este hol alszol. „Franciaországból indultam, bejelentkeztem, hogy zarándokolok, ezzel bekerültem a nyilvántartásba, számon tartottak. Ott kaptam egy füzetet, amelyben benne volt a leg-

több helyszín, városenként felbontva, ahol tudsz szállást igényelni. Négy kategóriában vannak szállá-

sok: egyházi szállások, az állami zarándokmenedékek, magán szálláshelyek, panziók és a családi szállá-

sok. Leginkább az államiakat és az egyháziakat választottam, részben, mert olcsóbbak voltak. Az egyháziak azért voltak jobbak, mert a hit is jelen volt, nagy közös főzések, beszélgetések voltak. Rengeteg emberrel találkoztam, mindenkinek az élettörténete, felfogása, hite találkozik és vezet előre. Soha nem tapasztaltam azt, hogy valaki ne akart volna segíteni.”

Müller Loránd arról is mesélt, hogy ő mindig talált szállást, de voltak olyanok, akik például nem, és akkor bekéreztek a lelkészhez, aki adott nekik egy üres teremben két matracot, és ételt is készített nekik. Neki is volt olyan élménye, hogy amikor már nagyon elege volt a zajból, és vágyott arra, hogy az estét egyedül és csendben töltsse, akkor épp egy olyan szállást kapott, ahol egyedül lehetett egy teremben. De tudott örvendeni a hagyományos törülközőnek, ha volt ilyen a szálláshelyen, mert a sporttörülköző kicsi helyet foglalt el, de nem ugyanaz az érzés volt használni.

Már az út kezdetén segítettek

A lelkész arról is mesélt, hogy milyen sokszor megtapasztalta az emberek segítőkészségét. Már az út is úgy indult, hogy szinte felgyulladt a repülőgép, ezért késve érkeztek

meg Franciaországba. Útközben egy német bácsival ismerkedett meg a reptéren, és vele kereste a vasútállomást, ahonnan tovább kellett utazni a kiindulópont felé. Amikor az állomás felé tartottak, egy átjárón megállította egy egyenruhás ember. Első gondolata az volt, hogy talán a tilosban kelnek át, hogy máris megállították. De kiderült, hogy az egyenruhás a közeli állomás főnöke, aki látta, hogy zarándokok, és szólni akart, hogy mivel a járatuk nem időben érkezett, és lekésték a vonatot, a zarándokokot taxival szállítják a kisvárosba, hogy mindenki el tudjon indulni a tervei szerint.

Egymásra szorulva, egymást támogatva

A zarándokok odafigyeltek egymásra, és segítettek. Ő is segített egy német lánynak, hogy eljusson a legközelebbi szálláshelyre, amikor nagyon ki volt merülve, és úgy szólította meg, hogy ugye német vagy, és értesz engem. De amikor egy bácsi rosszul lett, akkor a mentősöknek először francia nyelvről németre fordították, aztán angolra, hogy valahogy megértsék, hogy hova kell a segítség. Volt olyan, hogy éjszaka valaki, aki látta, hogy fázik, egy pokrócot terített rá, hogy nyugodtabban alhasson.

Kicsi csodák nap mint nap

Példaként említette, hogy sok kicsi dolog tette emlékezetessé és széppé a zarándoklatot. Volt olyan nap, hogy nagyon elfáradtak, és a két település között volt 12 kilométer, és egyik barátjával, akivel ott ismerkedett meg, és akivel haladt, nagyon megkívánták a mandarint. Egy harmadik zarándok utolérte őket, és kérdezte, hogy nem kérnek-e pár mandarint, hogy felüdüljenek. Tette mindezt anélkül, hogy tudta volna, hogy ők korábban éppen arról sóhajtoztak, hogy milyen jó lenne pár mandarint, hogy felüdítse őket, és elsegítse a következő településig.

De az úton többször találtak adományalapú asztalokat, ahol szárított

gyümölcs, alma vagy dinnye volt kitéve, ezekből el lehetett venni. Volt, amikor egyik útitársa arra panaszkodott, hogy bárcsak hozott volna túrabotot magával, mert segítene, és kissé odébb két bot volt az út mentén, amit el lehetett venni.

„Bár jól ki van jelölve az út, megtörtént, hogy nagyobb városokban eltévedtem. Egyszer egy német csapattal haladtam, beszélgettünk, eltévedtünk. Az egész csapat lelke egy kilencvenéves néni volt, aki amikor észrevette, hogy nem jó irányban haladunk, mert nincs semerre jel, odament két rendőrhöz, akiknek elmesélte németül, hogy eltévedtünk. De nem értették. Aztán elmondtam én is nekik angolul, és azt sem értették, de látták, hogy zarándokok vagyunk, és visszakísérték az El Caminóra.”

Müller Loránd így összegzett: a Jó Istennek a gondoskodását és vendégszeretetét naponta megérezed, másképp fedezed fel. Azt tanácsolta:

ha az ember akar találkozni saját magával és az Istennel, akkor mindenképp érdemes elmenni egy zarándoklatra.

• SIMON VIRÁG

Vendégszeretet közösségben és otthon

– Volt egy néma asszony a faluban, mindenki csak Némának szólította; fogyatékosága miatt sajnos szegényebb sorsú is volt. Gyakran járt nálunk. Édesanyám kézzel lábbal értekezett vele, és arra világosan emlékszem, hogy soha nem ment el üres kézzel tőlünk.

– **Mennyit tudott ebből átmeníteni a saját életébe?**

– Gyakran és szívesen szervezek a házamban vendégséget, összejárunk néha családokkal, de természetesen szívesen megyek is vendégségbe. Vannak hosszú éve működő kapcsolataink a helybeli családokkal, akikkel hol itt, hol ott összeülünk, és vannak szintén hosszú távú kapcsolataink külföldi családokkal, akikkel kölcsönösen vendégül látjuk egymást. És amikor azt mondom, hogy hosszú távú, az úgy értendő, hogy az egyik ilyen családnál még újszülött volt a kislányuk és már ismertük egymást, de ma már ez a kislány nagylánnyá vált.

Családi vonalon annyit megjegyeznék, hogy nálunk annyira „összenőttünk” a testvéreimmel és családtagjaikkal, hogy mindig ott vagyunk egymásnak. Azt is otthon-

A vendégszeretet sokkal több, mint étel és ital az asztalon. Egy közösség összetartó ereje, a figyelem, a törődés és az öröm, amit egymásnak adunk. Rozália vallomása arról, hogyan éli meg mindezt a gyülekezetben és otthon, egyszerre személyes és közösségi történet. Szavai őszinték, közvetlenek, és megmutatják, hogy a vendégszeretet nem kötelesség, hanem ajándék – olyan erő, amely gazdagítja mindennapjainkat. **Aszalos Rozi** Marosludason él családjával, amint ő fogalmaz, „a világ három legdrágább” gyermekének édesanyja, de nem Marosludason született, és amikor megérkezett, a város befogadta, valamiképpen a helyére került. Réges-régen nem vendég a városban, hanem a közösség élő része, mégis a vendéglátás alapjait otthonról hozza. A legjobb példája ennek „a Néma” volt.

ról hozzuk, hogy gyakran ebédelünk együtt. A szülinapi ebédek nem feltétlenül az enivalóról, hanem az együttlétről szólnak. A gyerekek kis-korukban gyakran egyik vagy másik családnál töltötték a szabadidejüket, hogy együtt lehessenek.

– **Mi jellemző közösségi szinten a vendégszeretetre?**

– Én sokszor csodálom a nőszövetség tagjait. Nem fiatalok már, otthon is lehetnének, tévét nézhetnének, pihenhetnének. De ők inkább jönnek, segítenek – akár az idősök vasárnapján, akár gyerekheteken, vakációs bibliahéten. Sokszor alig mozognak, mégis ott vannak, és lehet rájuk számítani. Ez a maréknyi ember mindig vállalja a feladatot. Én pedig, ha mást nem tudok tenni, legalább hazaviszem őket autóval. Nekem ez természetes, hiszen gyerekkoromban megfogadtam a sánta szomszéd néninek, hogy ha egyszer lesz autóm, templomba viszem. Most, amikor a nénikéket hazafuvarozom, mindig úgy érzem, ezt a régi fogadalmamat teljesítem. És hálás vagyok, hogy befogadtak az életükbe, fiatakként is. Rengeteget kaptam tőlük, gazdagabb lett az életem.

– **Hogyan zajlik egy vendégség, mi a lényege?**

– Egyházi szinten nálunk mindenki tudja a dolgát. A tiszteletes úr

és a tiszteletes asszony összefogják a közösséget, megszervezik, ki mikor mit csinál. Nem az a kérdés, hogy leszünk-e, hanem hogy hányan leszünk. Mindenki vállal valamit: adományozás, beszerzés, fuvar, takarítás, főzés. És milyen öröm, amikor minden kerék a maga dolgát végzi, és simán mennek a dolgok!

– **Miért szervezik a vendégségeket, mi a céljuk?**

– Szerintem minden vendéglátás lényege az, hogy mivel Isten sokat

adott, mi is adjunk valamit vissza. Éreztesük másokkal, hogy gazdagok vagyunk azáltal, amit kaptunk. Ha Isten ingyen hív az ő országába, akkor az iránta érzett hálából én is szívesen szerzek örömet másoknak azzal, hogy vendégül látom.

– **Milyen típusú vendégségek vannak?**

– Van a nőszövetségi, ahol egymást ünnepeljük a születésnapunk hónapjában – mindenki hoz valamilyen kedvelt süteményt vagy gyümölcsöt. Aztán ott a házas csoport, ahol nem a létszám számít, hanem a lelkesedés, az összetartozás. Ha valaki hiányzik, rögtön érezzük. És vannak nagyobb események is: öregek vasárnapja, konferenciák, bibliahetek. Ilyenkor mindenki segít, és a közösség élménye erősödik. Sokszor van visszajelzés is – például a házas bibliaórán –, ami megerősíti, hogy hasznosnak érezzük magunkat, és együtt dolgozunk.

– **Mit kapnak a vendégektől?**

– A jelenléteket. Azt az érzést, hogy értelmese volt a munkánknak. Például a világimanapon több gyülekezet jött hozzánk, és amikor láttuk, hogy örömmel vesznek részt, hogy fényképeket készítenek, az nagy megelégedést adott. Amikor lejárt a szép esemény, a bemutató, az igei rész, a prédikáció, az együtt éneklés, akkor átmentünk szeretetvendégségre a gyülekezeti házba, ott mondták nekem: Ti mindig bevállaljátok a szervezést. És én azt mondtam: ha nem csinálnánk, nekünk hiányozna a legjobban, szegényebbek lennénk. Szegényebbek is voltunk, amikor volt a Covid, és nem volt szabad megszervezni. Ez számunkra nem fáradtság, hanem öröm.

– **Szokták mondani, hogy a vendég ne legyen túl kényelmes...**

– Van testvérgyülekezeti kapcsolatunk is, úgy jönnek a vendégek, hogy a gyülekezeti tagok szállásolják el. Lassacskán húsz éve jönnek, és mi is megyünk. Évente kölcsönösen meglátogatjuk egymást, ez is része az életünknek.

– **Mit adhat hozzá a vendég a vendéglátáshoz?**

– A Biblia tele van vendégszerettel. És nem mindig az étel a legfontosabb. Néha sokkal többet jelent, ha meghallgatjuk a vendéget, ha odafigyelünk rá. Nem biztos, hogy a vendégnek az a legfontosabb, hogy hatfogásos ételt kapjon, hanem az, hogy meghallgassd, hogy mi is volt vele az elmúlt két-három hónapban, vagy amióta nem találkoztatok. Mint Mária és Márta: egyik a házimunkával készül, a másik a figyelmével. A vendégszeretet lényege az egymásra figyelés is.

– **Milyen vendégnek lenni?**

– Én sokszor kényelmetlenül érzem magam vendégként, mert szeretek segíteni, nem kiszolgálva lenni. De jó vendégnek lenni ott, ahol jó a hangulat. Van egy baráti körünk, négy család, szilvesztert szoktuk együtt tölteni, hétvégén gyakran összejöttünk, mindig megvendégtük egymást, mindenik család azt készítette, amihez épp kedve volt. Jó volt együtt lenni. Most sajnos ritkábban találkozunk, de örülök annak, hogy úgy a mi gyerekeink, mind a barátaink gyerekei viszik tovább az otthoni példát.

– **Az italozás része kell legyen a vendégszeretnek?**

– Édesapám megkínálta a vendéget itallal, de őt sosem láttam ré-

szegnek. Ha megjegyezték neki, hogy ne itasson másokat, ő azt mondta: „Én csak töltök, mindenki annyit igyon, amennyit megbír”. Én is így vagyok vele: ha tudom, hogy valaki szívesen fogyaszt alkoholt, előveszem, megkínálom, de nem erőltetem.

– **Mi a nehézség a vendéglátásban?**

– Nem az, hogy nehéz lenne beszerezni bármit. Inkább az időhiány. Sok program van, sok vállalás, és össze kell egyeztetni.

– **Kevesebb az idő mostanában?**

– Nem, többet vállalunk be.

– **Mivel zárná ezt a beszélgetést?**

– Szeretem Dávid Zsoltárait, mindig önvizsgálatra készítetnek. Például amikor Nábál ellen indul, és végül a vendégszeretetet tartja vissza. Elgondolkodtam: vajon én milyen ember vagyok a vendégszeretben? Kedves tudok lenni akkor is, amikor senki sem lát? Úgy érzem, ahhoz, hogy jól működjek, nagy szükségem van arra az igére: „Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is volt.” Ha ez a belső mozgatórugó megvan, akkor minden simán megy – a vendégszeretben és az emberi kapcsolatokban is.

• KORONDI KINGA

Vendégfogadás a magyaroknál a 18-19. század fordulóján

A magyarok vendégszeretete és konyhája, legyen szó a Királyi Magyarország vagy az Erdélyi Nagyfejedelemség nemesi otthonairól, lenyűgözte az idelátogató külföldi utazókat. A szívélyesség formái, az idegenekkel szembeni baráti gesztusok olykor túlzónak tűntek a Nyugatról érkezőknek, akárcsak az ételek fűszeressége és zsírossága, de mindent egybevetve dicsérték a magyar vendéglátást. Kiváló olvasmány a korabeli magyarországi és erdélyi állapotok megismerésére John Paget, vagy magyarul Paget János 1835-ös *Magyarország és Erdély. Naplójegyzetek* című munkája, amely nemrég nyomtatásban is megjelent. Paget, akárcsak reformkori nagyjaink, pontosan látta a két országrész elképesztő elmaradottságát, de tapasztalatai annyira pozitívak voltak, hogy itt alapított családot, Aranyosgyéresen telepedett le és hozott létre mintagazdaságot.

Két évszázada a vendéglátás színterei vidéken a nemesi kastélyok és udvarházak voltak, városban az arisztokrácia palotái és esetenként az erősödő polgárság lakóházai. A napóleoni háborúk kedvező gazdasági helyzetet teremtettek a gabona- és élőállat-kivitelre berendezkedett háttérországnak, így a 19. század elején valóságos kastély- és udvarházépítési láz kezdődött. Ezek térfelosztása általában már jobban megfelelt a kényelmi és reprezentációs igényeknek, mint a korábbi nemesi építkezések többsége.

A nemesi gazdaságok általában önellátóak voltak, ami az alaptermékeket illeti, de a korszak városi kereskedéseiben (akár itt, Marosvásárhelyen is) elérhetőek voltak a luxustermékek számító keleti fűszerek, mint például a bors, szerecsendió, szegfűbors, fahéj és gyömbér, vagy a korabeli magyar konyhát meghatározó igen drága sáfrány, amely aztán a

19. században fokozatosan kiszorult, vagy legalábbis háttérbe került a nyugati ihletésű magyarosított szakácskönyvek és a modernizálódó magyar konyha igényei miatt. A citrom vagy citromlé, a narancs, a cukor és a kávé is mindennapi fogyasztási cikk volt egyesek asztalán. Egy-egy nemesi család olykor több szakácsot is foglalkoztatott, például a könyvtáralapító gróf Teleki Sámuelnek francia, német és magyaros étkekre külön-külön volt szakácsa, és mindenkinek ott lapulhatott a tarolyában egy-egy receptes kézirat, amelyet tanulóéveiben és vándorlásai során állított össze. Teleki Sámuel sáromberki udvarházában felesége, gróf iktári Bethlen Zsuzsanna több tíz személy megvendéglésére alkalmas étkezészetet vásárolt. Később kancellári udvartartásában mindennaposak lehettek a vendégek. Ennél jóval gazdagabb udvartartást vittek a magyarországi nagybirtokos családok.

A nemesi lakok helyiségeibe, ezek rendeltetésétől függetlenül, nem egy esetben minden szobába került ágy, hogy az ünnepek meghívottjai, vagy a váratlanul betoppanók vendégül látása ne jelentsen gondot. A

váratlanul érkező vendégek sem maradtak szállás és étkek nélkül, abban az esetben sem, ha a család nem tartózkodott otthon. A távoli ismeretségre való hivatkozás is elegendő volt arra, hogy a fáradt utazót a szolgánép úri kiszolgálásban részesítse.

A korabeli étkezési szokások szerint naponta kétszer ültek asztalhoz, az ebéd és a vacsora öt-hat fogásos menüsört jelentett, ünnepek alkalmából akár tíz-tizenkét fogást is felszolgálhattak, esküvők alkalmával ennél többet is. A reggeli és az uzsonna szokása a reformkor idején kezdett meghonosodni. A gazdagabb nemesemberek asztalánál ebédkor esetenként ott étkezett a helység lelkésze és tanítója is, igaz az ezt követő pipázásra és likőrözésre csak a rangbeliek maradhattak. Az ételsor a különböző húsos hideg előételekkel kezdődhetett, levest, sültet, vagy lében, azaz szószos főtt vagy sült húsokat szolgáltak fel, majd édességgel zártak, de ismert volt a sajttál is. Természetesen gyümölcsöt és gyümölcsből készült édességeket is fogyasztottak, a szeszes italokat jobbra likőrök és a helyi borok jelentették, de jobb házaknál rajnai és francia borokat is felszolgáltak.

A kávé ekkorra már nemcsak a gazdagok kiváltsága volt, hanem polgári házaknál, sőt gazdag paraszti portákon is fogyasztották.

A nagy társasági összejövetelek időszaka a tél volt, amikor a fűthetetlen kastélyokból a városi házaikba beköltöző nemesség bálokon, farsangi mulatságokon töltötte az idejét, de a vadászszezon is ekkorra esett. Ezek az események, illetve a nyári fürdőszezon teremtette meg az ismerkedés lehetőségét a fiatalok számára.

Pesti, pozsonyi jobb házaknál, művelt arisztokraták kastélyaiban az igényesebb társaság a reformkorban, sőt, már azt megelőzően irodalmi zenei esteken vehetett részt, de az igényes vendéglátás és művelődés színterei lettek a Széchenyi István által meghonosított kaszinók, amelyekből az 1827 utáni másfél évtizedben több mint száz nyílt Magyarországon és Erdélyben.

A városi polgárok konyhája és – legalábbis gazdagabbjuk – étkezési szokásai nem sokban maradtak el a jól szituált nemességétől. A 18. szá-

zad végi és 19. század eleji városi házaik, palotáik sokszor vetekedtek az arisztokrácia lakhelyeivel. Forrássok tanúskodnak egy-egy ifjú mester céntaggá válásakor felszolgált öt-hat fogásos menüsorokról, és az egész napra kiterjedő, olykor egy évi jövedelmet meghaladó ebéd és vacsora költségeiről.

A paraszti konyha mindezeknél jóval egyszerűbb volt – a kenyér volt az alapja, de a nagyobb birtokot művelőknél szegényesnek ezt sem lehetett nevezni a bőséges esztendőkből (amiből a 19. század első harmadában nem volt sok). Nyilván a hús fogyasztás jóval visszafogottabb volt, de ez sem mindig a hiánynak, hanem a tárolási és tartósítási lehetőségek hiányának köszönhető. A fűszerezés jobbára a zöldfűszerekre korlátozódott (ezt az erdélyi nemesi konyha sem vetette meg), és ekkor indult hódító útjára az olcsó pirospaprika is, amelyet a szerb konyhának köszönhetünk, de amely a magyar társadalom egészének kedvence lett csípős vagy édes formában.

Kit fogad házába a vendégszerető polgár vagy paraszt és mivel traktálja vendégét? Nyilván a hasonzorűeket, akiket lehetőségei szerint megtisztel. Polgárokon ekkor már nemcsak kézműveseket és kereskedőket értünk, hanem kialakul egy művelt, esetenként egyetemjárt értelmiség is, amelynek otthonában a látogató már a családi könyvtárat is megcsodálhatja. A jobb paraszti portákon a stafíringos tisztaszobában helyezik el a vendéget, másutt, ahol a fekvőhely a gazda házában is jobbra a sarokba szórt szalma, ide kell behúzódnia a várt vagy nem várt vendégnek is. Ki lehet ezeknél a házaknál a nem várt vendég? A beszállásolt katona például, aki jó magyar vendéglátás ide vagy oda, a legnagyobb nyomorúságot jelentette a városi polgár és falusi paraszt fején, mert a nemesi házakba ekkor még idegen katonát nem kellett befogadni.

• LÁSZLÓ LÓRÁNT
Teleki–Bolyai Könyvtár

Tamási Áron

Ünnepi vak tyúk

Hétfői nap volt, február tizenkettő.

Egy budai ház sebzett kertjében ültem, valami nyirkos nagy gerendán, amely ki tudja honnét és hogyan került a kertbe. Ott ültem, arccal a Vár felé, az Orbánhegy alatt. Körülöttem, az enyhe nedvességben, már olvadt a kerti dombokon a maradék hó. De az ég vastagon szürke volt még, s a nap sem tudta áttörni a tél végi fátyolt.

A város azonban, odalent a Duna ölében, végre s annyi dübörgő hét után, elcsendesült már.

Istenem!, gondoltam magamban, igazán csoda, hogy élünk. Pedig élni nagyon jó! Mert lám, a hó is elolvad, s utána kibújnak majd a rügyek, s a rügyek védelme alatt a virágok. És a szürke fátyolt is megeshi lassanként

a nap, mely holnapra is kiragogy talán. Akkor pedig a lélek számára szabad lesz ismét az ég, s a való élet számára kinyílik újból a remény.

Kinyílik s életünkbe szökken!

Erre gondoltam azon a hétfői reggelen, ama nedves és megsebzett gerendán ülve. A szívemen át me-

legség árasztott el. S mint a langymeleg párában is a bimbó, kihajtott bennem is a vágy, hogy ezt a meleget s a rügyvető reményt megoszszam az emberekkel. Ha lehetséges, olyan emberekkel, akiknek a szava mindig hasonló volt az én szavamhoz, és a bölcsőjük rokona volt az én falusi bölcsőmnek.

Igen, hadd ringanánk együtt a remény fonalán, mint ahogy a bölcsék ringanak, elmerülve valahol az időben.

Így jutott eszembe Lenge Márton, az öreg.

Az én falumból elszármazott ember volt Lenge bácsi; s velem együtt nevezetes ácsnak ismerte mindenki, aki olyan szerencsés volt, hogy Lenge Mártont ismerhette csakugyan. Hát ez a Márton bácsi nemcsak másoknak épített házakat, hanem magának is ügyeskedett egy kicsi hajlékot, s abban a hajlékban lakott a feleségével együtt, akit Zsuzsika néni-nek hívtak.

S nem is laktak messze.

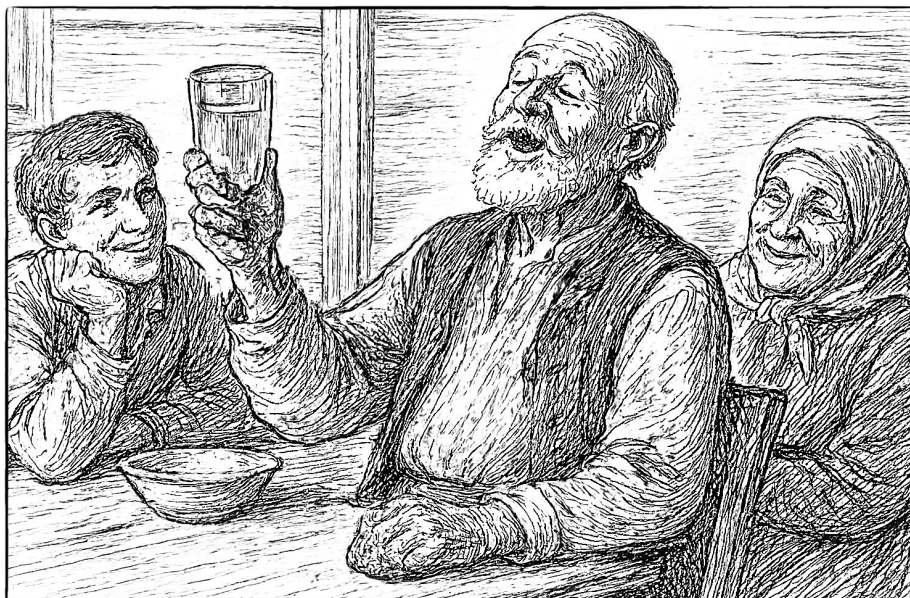
Ősszel jártam utoljára náluk, abban a kicsi, Horka utcai házban. Valójában nem is régen tehát, de az élet folyama szerint mégis nagyon régen, mert az elmúlt hónapokban az események úgy törtettek folyton, ahogy a víz törtet a zuhatagban. S miközben ámuldozott ezen a naptár, én arra gondoltam, hogy Márton bácsi-ék vajon élnek-e még. Hát hogyanne élnének, neveltem magamban a választ, de valahogy ez a válasz nem nyugtatott meg.

Látnom kell őket, az volt a vágyam.

S gondoltam, el is indulok mindjárt. Botot vettem tehát a kezembe, s a nyakamba akasztottam egy vászontarisnyát. A tarisnyába belé tettem a maradék élelmet, s belé tettem egy könyvet. S mint egy vándor, szépen elindultam. Nagy volt a sár, és a sár mellett ezer akadály az úton. De mentem, szomjas vággyal s a hitet is kézen vezetve. Nemsokára egy kicsi téren népségbe keveredtem.

– A Horka utcába?! – mondta valaki. – Nem tanácsos arra menni.

De bennem volt a vágy és velem volt a hit.

Hanem valami mégis továszallt belőlem, mert Márton bácsi nem ismert meg, amikor beléptem a kicsi ház udvarára, és köszöntem neki. Valami rettentő és óriási pléhdarabbal küszködött éppen, ami ott feküdt a járó úton, ezer kunkorodással.

Hát megmondtam neki, hogy ki vagyok.

– Nézzünk oda! – kiáltott fel az öreg.

– Hát Zsuzsika néni? – kérdeztem.

Élve kaptam meg rögtön a választ, mert ebben a percben már ki is lépett Zsuzsika néni a házból, ami nem is volt nehéz, mert az ajtó egészen hiányzott a házról. Azon a szabad járaton mindjárt kihozott két széket Zsuzsika néni, s az udvar közepére letette.

S mi azon a két széken beszélgetni kezdtünk; s el is futott jól az idő, mert délfelé lehetett immár, amikor Zsuzsika néni az urához így szólt:

– Hallja-e, ha már ilyen szépen együtt vagyunk, valamit ne készítsék?

Csend lett.

Az öreg nem szólt, csak az én tarisnyámból mosolygott kifelé a maradék élelem. S abban a csendben már úgy látszott egészen, hogy csupán kedves és könnyelmű beszéd volt, amit Zsuzsika néni mondott, mert hiszen nincsen a kamrájában semmi, ami a vendégnek onnét kijöhessen.

Végtére s szabadkozva meg is szólaltam:

– Köszönöm, nénemasszony. Éppen elég vendégség, hogy élve látjuk egymást. S ha ez nem lenne mégsem elég, megnézzük ezt a vászontarisnyát!

Hanem az öreg még mindig hallgatott. A ledölt kerítést nézte elmerengve, majd az udvar makrancos köveit, s majd pedig egy sárga repeszdarabot, ami ott feküdt a lába előtt.

– Csak ünnepi dolog illenék – mondta végre.

Megértettem a szót. Igen, ünnepi dolog illenék, mert hiszen a romok között csillog már valami, s a levegőben új élet illata száll.

– Ünnepi lesz! – szólt az asszony.

No, erre az öreg is egyszerűen feltekintett.

– Az honnét?! – kérdezte.

Zsuzsika néni csak nevetett egyet-kettőt; s abból a nevetésből kilátszott még egy kicsi liszt, valami kevés burgonya, s talán celler is és murok. S pityergett benne egy tyúk is, aki eldugott madárkalitkában kuksolt, lent a pincében valahol.

– Igaz, hogy vak – mondta Zsuzsika néni.

– Vak-e?! – kérdezte megdöbbenve az öreg.

– Hát milyen legyen! – méltatlankodott az asszony. – Minden tyúk megvakul, ha sokáig kell neki a sötét pincében élni!

Márton bácsi reám nézett.

– Mindig tanul valamit az ember – mondta mosolyogva.

Aztán felállt a székről, nyújtózt egyet; s ahogy a legfelsőbb engedélyt szokták kihirdetni, úgy szólt a feleségének oda:

– Készítsd meg!

Zsuzsi néni elment a parancsra, az öreg pedig olyan vidám lett egyszerre, mintha csupán egy vaktyúk hiányzott volna eddig is ahhoz, hogy egészen boldog lehessen. Engemet édes öcsémnek szólított, s kakasoltárnak nevezte az óriási pléhdarabot, amit közös erővel végre elhúztunk az útból. Utána megtisztogatta az udvart, ácsoltuk a kerítést, s tataroztuk a házat. Még az ajtót is bizonyosan megcsináltuk volna a házra, ha Zsuzsika néni nem jelenti, hogy készen van az ünnepi ebéd.

– Ilyen hamar? – csodálkozott az öreg.

– Hamar? Hiszen már szürkül! – mondta Zsuzsi néni.

Csakugyan esteledett már. De hát az öröm hátán hamar fut az idő, mert nagy hatalom az öröm. S ezzel a nagy hatalommal az arcunkon, mi is úgy ültünk oda, az asztal mellé.

Nagy élvezettel ettünk, szinte áhítatlanban.

– Csak borunk nincs – mondta egyszerre az öreg.

– Az nincs – szólta az asszony.

De a vízből mindegyre töltött az öreg, s olyanformán itta, mint a bort. A kedve is jobb lett minden pohár után, majd egészen kigyúlt s csillogni kezdett a szeme.

Aztán énekelt is egyet.

– Hallja, maga részeg lett! – mondta nevetve Zsuzsi néni.

– Én igen! – szólta legényesen az öreg.

– S mitől?

– Én attól – mondta az öreg –, hogy élünk!

Egyszerre komolyak lettünk, mint a fák, melyeken az új rügyek már duzzadoztak.

Tóth-Máthé Miklós

Öt kenyér és két hal

Jézus tekintete végigsugárzott a sokaságon, mely a hegyen szétterülve körülfogta őt. Nézte az éhüket csillapító embereket, akik hallgatósan, vagy éppen két harapás között a pihenni leült zárándokok. A tanítványok egyre csak hordták a kenyeret meg a halat, kínálták sorba mind-egyiknek. Sokan már háromszor is vettek, mintha el akarnák magukban raktározni a szűkösebb napokra.

Berekiás, a halász és Hebron, a fazekas egymás mellett ültek. Már nem ettek, lábukat elégedetten, a jólakottság ernyesztő zsibbadtságával nyújtották ki. Hebron szeme le-lecsukódott, talán szendergett is keveset, amikor Berekiás hirtelen megbökte. Kinyitotta a szemét, bosszúsán nézett a másikra.

– Mit akarsz? – kérdezte Hebron, és ásított, ezzel is jelezve, hogy ő inkább aludni szeretne most, nem beszélgetni, ha Berekiásnak ahhoz volna kedve.

– Oda nézz... – mutatott előre izgatottan Berekiás –, most szedik össze a kenyerek maradványát. Már a tizenkettedik kosárral!

– Jól teszik... – morogta egykedvűen Hebron –, nem szabad, hogy kárba vesszen egyetlen darab sem.

– Hebron, barátom... – meredt rá Berekiás –, ébredj fel, ha alszol! Még mindig nem érted? Öt kenyér volt

meg két hal, és nézz körül, hányan laktunk jól belőle. És hogy megelégedtünk, mennyi maradt! A Názáreti csodát tett. Bizony, hogy próféta ő.

– Meglehet... – mondta Hebron és újra le akarta csukni a szemét, de Berekiás nem engedte. Egész közel hajolt hozzá, úgy mondta tagoltan, minden szónak nyomatékot adva.

– Ha ezt tette a kenyérrel meg a hallal, úgy mással is megteheti.

– Mással...? – Hebron felült, bambán bámult a másikra. – Hogy értelmezem a szavaidat, Berekiás?

Berekiás apró, ravasz szeme összehúzódott, arcára széles mosoly terült. Majd két ujjával megcsípte Hebron köntösét.

– Hány köntösöd van, Hebron?

– Hát... ez a viseltes... Meg otthon egy tisztább...

– Na, látod, én sem mondhatok többet... És sarud?

Hebron ormótlán, repedezett sarujára nézett, aztán maga alá húzta, mintha röstellné.

– Ne szégyelld, barátom – mondta Berekiás –, hiszen az enyém se különb. És nekem sincs több, mint ez az egy pár. De lehetne akár tíz is, meg köntösből is ugyanannyi. Meg házunk is, akár három. És ehetnénk aranytáliból...

– Mit zagyválsz itt összevissza? – fakadt ki Hebron dühösen. – Csak jártatod a szád fölöslegesen. Nem

„Ezek után Jézus átkelt a Galileai-tengeren, más néven a Tiberiás taván. Nagy sokaság követte, mivel látták csodatetteit, amelyeket a betegekkel tett. Felment Jézus a hegyre, és leült ott a tanítványival. Közel volt a húsvét, a zsidók ünnepe. Amikor Jézus feltekintett, és látta, hogy nagy sokaság jön hozzá, azt mondta Fülöpnek: Honnan vegyünk kenyeret, hogy ezek ehessenek? Ezt pedig azért mondta, hogy próbára tegye, mert ő már tudta, mit fog tenni. Fülöp így válaszolt: Kétszáz dénár árú kenyér sem lenne elég ezeknek, hogy mindenki kapjon valami keveset. Akkor az egyik tanítványa, András, Simon Péter testvére, azt mondta neki: Van itt egy gyermek, akinek öt árpakenyere és két hala van, de mi az ennyinek? Jézus pedig azt

mondta: Ültessétek le az embereket. Nagy fű volt azon a helyen, és leültek a férfiak, szám szerint mintegy ötezren. Jézus pedig vette a kenyeret, hálát adott, és szétosztotta az ott ülőknek, hasonlóképpen a halakat is, amennyit akartak. Amikor jólaktak, azt mondta tanítványainak: Szedjétek össze a megmaradt darabokat, nehogy kárba vesszenek! Összeszedték azért, és tizenkét kosarat töltöttek meg az öt árpakenyérből való darabokkal, amelyek megmaradtak az étkezők után. Az emberek, amikor látták a csodálatos jelt, amelyet Jézus tett, azt mondták: Valóban ez az a próféta, akinek el kellett jönnie a világra. Amikor Jézus észrevette, hogy jönnek, és erőszakkal királlyá akarják tenni, visszavonult ismét a hegyre egymagában.” (Jn 6,1-15)

vagyunk mi gazdagok, hogy ez lehetséges legyen...

– Még nem vagyunk... – mondta Berekiás –, de azok lehetnénk. Ha ez a próféta lenne a királyunk, úgy minket is gazdaggá tehetne. Aki öt kenyérből és két halból ennyi embert megelégit, úgy csodát tehetne egyébel is.

Ekkor már többen is közelebb húzódtak hozzájuk, bólogatva hallgatták Berekiást.

– Úgy igaz – mondta Eliud, a vízholdó –, nagy hatalma van... Azt mondom én is, tegyük királlyá, és kérjük cserébe, hogy adjon nekünk gazdagságot...

– Bölcsen szólottatok – helyeselt Gazzám, a birkapásztor. – Menjünk, győzzük meg erről a népet...

Fölkerekedtek, és körbejárták a sokaságot, hogy meggyőzzék erről. És az emberek örültek a lehetőségnek, hogy gazdaggá lehetnek, mert a próféta majd megsokasítja javaikat, mint tette az öt kenyérral és a két hallal.

Aztán, mint hömpölygő áradat, megindultak Jézus felé.

A tanítványok megrettenve figyelték ezt, nem tudták mire vélni, de Jézus felemelt kézzel nyugalomra intette őket. És amikor a sokaság a közelébe tódult, kivált közülük Berekiás, a halász, térdre esett, és így szólt:

– Rabbóni – mondta –, nagy dolgot cselekedtél, hogy megvendégtél ennyi embert mindössze öt kenyérből és két halból. De hát ettől

mi még szegények és nyomorultak maradtunk. Csak az éhünk csillapodott kissé.

– Igen, az éhetek... – mondta Jézus, és szelíd szomorúsággal nézett a halászra. – Mit akarnál még jóember?

– Azt, hogy légy királyunkká, ó, rabbóni – kiáltotta Berekiás –, és vedd el nyomorúságunkat is!

Intett, mire a sokaság térdre borult, és egy emberként kiáltotta utána ezt.

– Nézd – rántotta szét ekkor a köntösét Berekiás –, milyen viseltes, milyen kopott. Adj nekem új köntösöket és a feleségemnek, a gyermekeimnek is új ruhákat. A házam kicsi és szűk, tedd nagyobbá, díszesebbé, ó, szent próféta. És mert halász vagyok, tedd, hogy fogjak sokszor annyi halat, mint eddig.

– Hallgasd meg az én kérésem is – csúsztat közelebb Hebron –, mert én szegényebb vagyok Berekiásnál is. A kezem eldurvult már az agyagyúrásában, a derekam fáj a görnyedéstől és kisebesedik a lábam a sok talpalástól, míg néhány korsót el tudok adni. Hátralévő éveimet aranyozd be kissé, hogy gondtalanul élhessek, mint a gazdagok.

– Akkor mit mondjak én – kiáltotta Eliud –, a vízholdónál nincs nyomorultabb! Még a kutyákat is irigylem olykor, akik teher nélkül szaladgálnak.

Az emberek egymás szavába vágva kiáltottak, kérve Jézust, hogy legyen királyukká és tegye gazdagabbá őket.

– Adj ruhákat, lakhassunk jól naponta, bor is kerüljön!

– Agyagtáliból ettem eddig, ehessen ezentúl ezüstből, mint a gazdagok!

– Tíz birkám van, legyen tízszer annyi!

– Új házat adj a régi helyett, erős kövekből, díszeset!

– A szőlőm teremjen ötször egy évben, a borom édes legyen, mint a nektár!

És így tovább, örvöngve kiáltozták kívánságaikat a mozdulatlanul álló Jézus felé. Arcukat kiszínesítette az elképzelt gazdagság, gondolatban távol kerültek mindattól, ami valóságos, ami otthon körülfogta őket.

– Ó, nagy király – kiáltozták –, tekints reánk, nyomorultakra, vedd el szegénységünket, és mi hódolunk neked!

Jézus szemében ekkor a harag fénye villant, és abban a pillanatban szél sepert végig a hegyen. Majd fekete felhők tódultak össze, megdördült az ég, zuhogni kezdett az eső. Az emberek megpróbálták védett helyekre menekülni, vagy csak köntösüket húzták a fejükre a csapkodó viharban, és egymáshoz szorultak, mint a védtelen birkák.

Amikor ismét kisütött a Nap, már hiába keresték Jézust és az ő tanítványait, nem látták őket. Csak a tizenkét kosarat, bennük az átázott kenyérdarabokkal.

Katharina von Bora

(1499–1552)

Az elmúlt évek során többször is előfordult, hogy majdnem befogadtunk valakit a családukba. Nem csak úgy, szállóvendégként gondoltunk rájuk, hanem igazi családtagként. Kicsi gyermekeink mellé egy kis árvát. Hadd nőjenek fel együtt. Vidéken élő tanulót. Ne kelljen ingázni, hosszú órákat eltölteni busz- vagy vasútállomásokon. Kárpátaljai menekülő családot. Otthont teremteni nekik az otthontalanságban. Elfantáziálgattunk arról, hogy milyen is lenne... És maradt a fantázia. Valahogy a döntő lépés mindig elmaradt. Pedig megtehettük volna...

Luther Márton és felesége megtette. Nem így, ilyen módon, ahogy mi gondolkodtunk erről, hanem sajátosan. Ahogy nekik adatott a lehetőség. Asztalhoz ültetni éhező diákokat, vendégül látni barátokat, osztozni a mindennapi kenyéren, és közben Isten dolgairól beszélgetni.

Luther Márton felesége, Katharina von Bora 1499-ben született egy elszegényedett nemesi családban. Bencés kolostori iskolában tanult, és nagyon korán apáca lett. Úgy tűnt, hogy ebben találta meg hivatását, és kiteljesedik az élete a kolostor falain belül. Meglepő módon másképp alakult az élete. A kolostorba is eljutott Luther Márton tanításának, cselekedeteinek a híre, és ennek hatására 1523-ban nyolc társával együtt megszökött a kolostorból. Idősebb Lucas Cranach fogadta be őket, és onnan próbálták férjhez menni, családot alapítani. Katharina von Borának több kérője is akadt, de végül 1525-ben Luther Márton felesége lett. Bölcs Frigyesről kaptak lakást, mégpedig az Ágoston-rendi kolostort. Azonnal átvette a háztartás vezetését, és gyakorlatias egyéniségével megteremtette megélhetésük anyagi feltételeit is. Sörfőzés, földművelés, állattenyésztés, semmi sem volt ide-

gen tőle, ami munka és ami segítette a megélhetésüket. Hat gyermeket szült, közülük négy élte meg a felnőttkort. Árván maradt rokon gyermekeket is befogadott és gondoskodott róluk.

id. Lucas Cranach festménye

A vendégfogadás Lutheréknél nemcsak a közeli barátokat jelentette, hanem mindazokat a személyeket, akik akár szállóként, akár kollégiumként használták a kolostort. Sokszor harmincan is ültek az asztal körül, együtt étkeztek, beszélgettek. Volt amikor énekeltek és sakkoztak is. Családtagok, vendégek együtt részesültek a mindennapi kenyér áldásából. Ezekből a beszélgetésekből született meg az *Asztali beszélgetések* című kiadvány.

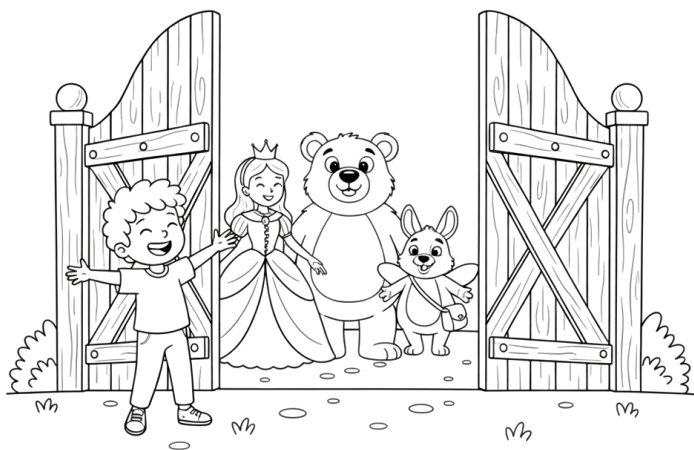
Katharina nem apácaként, hanem talpraesett feleségként, háziasszonyként, vendéglátóként szolgálta azokat, akiket az Úr rábízott. A ház körüli feladatok teljes mértékben rámaradtak, de nemcsak ebben volt segítőtársa a nála sok évvel idősebb Luthernek, hanem szellemi társként is megállta a helyét. Írástudó, gon-

dolkodó asszony volt, akinek teológiai témákban is volt véleménye, és megvitatta azokat férjével. Mint első papsalád is követésre méltó példát mutattak. Naponta tartottak áhítatokat, együtt olvasták a Bibliát.

Katharina személyéről csak Luther és kortársai írásaiban találhatók adatok. Keveset tudunk róla, de mégis olyan meghatározó személyiség volt, hogy filmfeldolgozásban, életrajzi regényben egyaránt foglalkoztak vele. Ursula Koch *Rózsák a hóban* címmel írt életéről regényt.

Az, ami Luther és Katharina idejében a vendégfogadást jelentette, ma már vendéglátós feladat. Harminc vagy kevesebb embert naponta asztalhoz ültetni, foglalkozni velük, gondoskodni róluk, ez ma már jó üzlet lehet. Otthonunkba fogadni, mindennapi kenyerünket és családukra szánt időnket megosztani másokkal is a modern kor legnagyobb kihívása. Bejelentkezés, időegyeztetés, programbeosztás és ki tudja, még mi minden előzi meg a vendégeskedést. Mire asztalhoz ülünk, már elveszett a beszélgetés jó íze. Marad egy steril, „viselkedős”, sokszor kínos találkozás. Ám lehet másképp is, ha Jézusra figyelünk. Ő természetes egyszerűséggel tudta megszólítani a vámszedőt is. Lehetetlen időpontban, lenézett embereknek mondta: nálatok akarok vacsorázni. Akik befogadták, azoknak életük megváltozott, házuk ajtaja és szívük is megnyílt mások előtt. Ezt tanulta el Jézustól Luther és Katharina, és tanítanak ma minket is, hogy a Biblia üzenete: „*gyakoroljátok a vendégszeretetet*” (Róm 12,13b), ne csupán egy szép intés maradjon, hanem a valóságban megvalósuljon Isten dicsőségére és mindannyiunk örömére.

• BEREKMÉRI MELINDA

Milyen izgalmas lenne, ha a kedvenc mesehőseid egyszer csak látogatóba érkeznének hozzád. Biztosan mindent megtennél, hogy jól érezzék magukat...

...de vajon csak a kedvenc mesehőseidet, vagy barátaidat részeltetnéd ekkora megtiszteltetésben? Mi van akkor, ha ismeretlen, váratlan vendég érkezik, mint egykor Ábrahámhoz és Sárához?

Történt ugyanis, hogy három különös vendég érkezett Ábrahámhoz és Sárához. Ábrahám, a vendégszerető férfi, amikor észrevette őket, eléjük futott, és tisztelettel üdvözölte őket.

Vizet hozatott nekik, pihenésükre árnyékos helyet biztosított, majd gyorsan bement a sátorba Sárához, és megkérte, hogy készítsen nekik friss lángost. Ezután fogott egy fiatal borjút, és az elkészítéséről is gondoskodott.

Végül az elkészült ételt eléjük tette, és ő maga is ott állt mellettük, míg ettek.

Keress meg a betűrácsban vízszintes, függőleges és átlós irányban elrejtett szavakat! Megfelelő sorrendbe helyezve, egy igeversebe foglalt jó tanácsot találsz.

FINOM CSEMEGE

Elárulom a vendégszeretet eredeti receptjét

Egy bögre kedvesség
Két-három kanál odafigyelés
Egy nagy marék vidámság
Bőséges segítőkészség
Egy pohár érdeklődés
Fél bögre figyelmes hallgatás
Csipetnyi bátorság
Az egészet színültig töltjük
örömmel, és hozzákeverünk
annyi szeretetet, amennyit
fölvesz.

RÓMATI ZENHÁROMNYOLC

S	Z	E	R	E	S	S	É	T	E	K	V	T
A	C	S	E	M	H	I	B	E	L	T	H	O
K	H	R	E	K	É	T	S	I	O	A	S	A
S	O	R	T	M	R	T	G	Z	Z	V	T	Z
E	G	E	S	H	M	S	M	S	C	Z	A	Z
N	Y	S	Á	T	S	I	T	R	T	T	S	A
K	E	C	S	A	K	Z	V	Z	E	L	Z	L
I	N	E	T	Á	R	T	T	E	S	A	Z	T
N	K	K	S	S	A	H	Z	T	L	M	S	S
E	I	S	E	S	S	O	S	Z	K	O	E	V
K	N	A	S	Z	E	G	Y	M	Á	S	T	E
K	E	K	Y	M	Á	Y	T	M	O	O	N	H
V	T	A	R	T	O	Z	Z	A	T	O	K	S

A vendégszeretetről meg ne feledkezzetek, mert ezáltal egysesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg.

Zsid 13,2

Rejtvényünkbe a Jelenések könyvének egyik versét építettük be.

Vízszintes:

1. A beépített igevers első része, 12. Megvizsgáltatja, 13. Pénzért megszerez, 14. Ez a csiga ínyencek kedvelt eledele, 15. Inasok egynemű hangzói, 17. Zavarosan: szó! 18. Kezdetben keres! 19. Mesterként viselkedik, 21. Skálahang, 22. Rangfokozat, 23. Jogtalanul eltulajdonít, 25. Kedvelt énekesmadarunk. Van belőle sárga és fekete is, 27. Emlős állat magzatát szüli, az-az..., 28. ... Ferenc (1803–1876), „a haza bölcsének” nevezett békepárti nagy magyar politikus, 29. Becézett Róbert, 30. Derékig, 31. Kampó közepe! 32. Hiányosan varrná! 33. Vissza: az egyik legfájdalmasabb seb, 34. Délelőtt rövidítve, 35. Eme-

let rövidítve, 37. Olasz autók jelzése, 38. Egy kis kása! 39. Széles körben használt átlátszó, kemény anyag,

	1	2	3	4	5	Í	6	7	8	9	10	11	
12							13						
14				15		16		17					Á
18			19				20		21			22	
23		24				25		26			27	*	
28					29					30			
31				32					33				
34			35					36		37		38	
O		39			40		41				42		43
44	45					46		47		48			
							E			49			

41. Menyasszony régies megnevezése, 42. Hámozott retek! 44. Település a Gyergyói-medencében, 47. Lakás, családi környezet, 49. Település Szatmárnémeti közelében, román neve Oar.

Függőleges:

1. A hal számára ez a víz, 2. Vissza: a feledés alkalmával használt pótló szócska, 3. Középen éget! 4. Vissza: halastavakban gyakran tenyésztett nagy testű hal, 5. Ezt teszi az, aki Isten szavát igaznak tartja, 6. Azonos mássalhangzók, 7. Határozatlan névmás, 8. Nyárádmenti kis falucska, Marosvásárhely, Nagyernye és Szováta útvonalon, 9. Személyragos határozószó (é. f.), 10. Hiányos végű drót! 11. Téli csapadék, 12. Az igevers második része, 16. Az igevers befejezése, 19. Rovarok között ő a szövömester, 20. Emiatt gyűlt meg

Lúdas Matyi baja, 22. Krokodilféle hüllő, 24. Vizes élőhely, 26. Görög Ilona, 27. Ette régiesen, 29. Azonos mássalhangzók, 30. Nagyon régi, 32. Gyermekek kedvelt olvasmánya névelővel, 33. A vályú is az, 35. Vissza: pénz (szleng), 36. Falu szép kastéllyal Beszterce közelében. Román neve Arcalia. Magyarul ...alja, 39. Üres vége leszakadt! (é. f.) 40. Égő fát egynemű hangzói, 42. Ez hát régiesen, 43. Becézett Enikő, 45. Távolra mutató szó, 46. Ponty nagyságú, szálkás húsú édesvízi ragadozó hal, 48. Képsugárzó nevének rövidítése.

Megjegyzés: a bibliai nevek a Károli fordítás szerint irandók. A csillaggal jelzett négyzetbe kettős mássalhangzót írunk.

Készítette: Zöld György

Mária és Márta Magazin — kiadja a *proMissio Egyesület*

Munkatársak: Berekméri Melinda, Borsos Melinda, Bustya Sándor, Czirmay Csaba Levente, Korondi Kinga, Simon Imola Zsuzsánna, Székely Ferencz

Korrektor: Bálint Boglárka

Borítóterv: Orbán Tibor

Cím: Marosvásárhely, Bernády György tér 3. szám

Tel: 0265-214975

e-mail: magazin@mariaesmartha.ro

Honlap: mariaesmartha.ro

ISSN: 1583-1329; **Nyomda:** Intermedia Kft.

Támogató
a Romániai

Magyar Demokrata Szövetség
és a Communitas Alapítvány

A jó gazdasszony holtig tanul

Csirkés görög csorba leves

Hozzávalók: 1,5 l víz, 0,5 kg csirkecombfilé, 5 szem bors, 1 db vöröshagyma, 2 db sárgarépa, 2 db fehérrépa, egy fél db zeller, 2 db babérlevél, 5 dkg rizs, 3 db tojássárgája, 2 dl tejföl, 1 db citrom leve, fél csokor petrezselyemzöld, só.

Elkészítés: Feltesszük a vizet forni, majd beletesszük a kockákra vágott csirkecombfilét és a szemes borsot. Kb. 10-15 percet főzzük, majd lehabozzuk. Hozzáadjuk a felkockázott vöröshagymát, sárgarépát, fehérrépát, a fél zellert és a babérleveleket. Szinte puhulásig (kb. 15-20 perc) főzzük, majd hozzáadjuk a rizst és újabb 15-20 percig főzzük, amíg a rizs megpuhul. Amikor minden megpuhult, kivesszük a zellert. Lezárjuk a tüzet. A tejfölt összekeverjük a tojássárgájával és a citrom levével, majd főzőlevet kanalazunk hozzá, hogy minél jobban kiegyenlítsük a hőt, és beleöntjük a levesbe. Jól elkavarjuk. Végül hozzáadjuk a petrezselyemzöldet, és ízlés szerint sózzuk.

Baconbe göngyölt sertéskaraj

Hozzávalók: 4 szelet karaj (csont nélkül), só, frissen őrölt bors, 1 gerezd fokhagyma, 2 ek. vaj, 20 dkg konyhakész bébispenót, 6 dkg feta sajt, 10 dkg olajban eltett aszalt paradicsom, 8 szelet bacon, 4 ek. olívaolaj, 1 dl száraz fehérbor.

Elkészítés: A baconbe göngyölt sertéskarajhoz a húst megsózzuk és borsozzuk. A fokhagymát megtisztítjuk, össze-

zúzzuk, majd megpirítjuk a felforrósított vajon. Hozzáforgatjuk a spenótot, és kissé megfonnyasztjuk a leveleket. Hagyjuk elpárologni a felesleges nedvességet.

A hússzeleteket kiterítjük, majd elrendezzük rajtuk a spenótot, az elmorzsolt fetát és a lecsepegtetett aszalt paradicsomot. Feltekerjük a töltött hússzeleteket, majd mindet 2-2 szelet baconbe csomagoljuk. Fogpiszkálóval megtűzzük. Felforrósítjuk az olívaolajat. Nagy lángon körbepirítjuk a baconös hústekercseket, hozzáöntjük a bort és egy kevés vizet. Felforraljuk, majd mérsékeljük a hőt, és az egészet megsütjük-pároljuk kb. 45 perc alatt. Közben néhányszor megfordítjuk a tekercseket, és ha szükséges, pótoljuk az elpárolgott folyadékot. Végül levesszük a fedőt, és zsírjára sütjük a húst. Salátával tálaljuk.

Mézes zserbó egyszerűen

Hozzávalók: *A tésztához:* 50 dkg liszt, 1 mokkáskanál szóda-bikarbóna, 10 dkg vaj, 4 ek. méz, 4 ek. tej. *A töltelékhez:* 4 dl tej, 1 csomag vaníliás cukor, 2 db tojássárgája, 2 ek. kristálycukor, 2 ek. liszt, 15 dkg kristálycukor, 20 dkg vaj, kevés rum. *A mázhoz:* 12 dkg cukor, 2 ek. kakaópor, 3 ek. meleg víz, 15 dkg vaj.

Elkészítés: A mézes zserbó tésztájának hozzávalóit összegyúrjuk. A kész tésztát lisztezett deszkára borítjuk, és 5 egyenlő részre osztjuk. A tészadarabokból cipókat formázunk, és egyenként, egyforma vastagra, gáztepsi méretűre nyújtjuk, majd a tepsi hátán, kb. 10 perc alatt aranybarnára sütjük. A töltelékhez a tejet a vaníliás cukorral felforraljuk. A tojássárgáját kikeverjük 2 evőkanál kristálycukorral és a liszttel, majd belefőzzük a vaníliás tejbe. Amikor kihűlt, 15 dkg kristálycukrot, 20 dkg vaját és egy kis rumot adunk hozzá.

A mázhoz a cukrot a kakaóporral és a meleg vízzel sűrűre főzzük. Elválík az edény falától, ha kész. A tűzről levéve beleteszünk 10-15 dkg vaját, kevergetjük, amíg el nem olvad (ezt akkor kell megcsinálni, ha megkentük a lapokat a töltelékkel).

A tölteléket négyfelé osztjuk, és a lapokat ezüst fóliával letakart tálcára tesszük, megkenjük a töltelékkel. Az utolsó lap tetejére kenjük a csokis mázat. Legalább 1 napot állni hagyjuk, utána lehet szeletelni kb. 2 ujjnyi széles, 7-8 cm hosszúra.

Kozma Andor

Jézus a vendég

Szegény ember, csak napszámos,
Kis családja igen számos,
Nagy, keserves munkát végez,
Azután ül az ebédhez.
Koldus ebéd, őreá vall,
Híg leveske csak egy tállal,
Pléh kanál benn körös-körül –
Ennek csak az éhes örül.

Szegény ember, jámbor ember
Mindjárt neki látni nem mer,
Előbb halkán elrebegi,
Véle mondják a gyereki:
„Édes Jézus, légy vendégünk,
Áldd meg, amit adtál nekünk!”

Jézus, fenn az örök fényben,
Kedvét leli a szegényben.
Hajt az esdő buzgó szóra,
Szerény, kedves meghívóra.
Veszi földi vándor képét,
A gunyhóig vonja léptét.
Bekopogtat: „szabad,” – tessék!
„Hej egy falat, beh jól esnek!”

Szegény ember és családja
Fáradt vándort jól ellátja.
„Hát bizony mi véknyan élünk.
Hanem azért egyél vélünk.”
Jézus is kap egy kanalat,
Jut rá sok lé, kevés falat.
A szegénység gyöngé kosztját
Véle híven így megosztják.

S amint esznek, eddegélnek,
Tessékelve a vendégnek,
Szól az asszony: „Apjuk lássa,
A leveske mily pompás ma!”
Szól az ember: „Bizony, anyjuk,
Ezt a levest itt nem hagyjuk!

Rég eszünk mi együtt ketten,
De ilyen jót még nem ettem.”
Szól egy kis lány: „Édes szülém,
Éledek e levestől én,
Pedig gyöngé beteg voltam,
Sorvadoztam, majd megholtam.”
Szól a fiuk: „Én is érzem,
Pezsdül tőle minden részem,
Szinte olyan erős vagyok,
Dolgozhatom, mint a nagyok.”
S mind a többi apróbb cseléd
Eldicséri eledelét:
Ilyet – nincs is ennek mása –
Nem főz a király szakácsa.

Áldott meglepedettség
Fogja itt el ki-ki testét –
S öreg, apró, mind a hányan,
Esznek boldogan, vidáman.

Hát a vendég?... Ül csak szépen
Szelíden a durva széken
S nézi biztatón mosolyogva,
Milyen jó e jóknak dolga.
Feje körül szivárvány gyúl,
Teste ködszövétté lágyul.
Megjelen egy fényes csillag
S Jézus elszáll, mint az illat.

Mire feltekint a jámbor
Boldog nép – már nincs a vándor.
Vajh' ki volt ő, hova lett ő?
Vajon jóízűt evett ő?...
A szívekre halkán száll a
Tiszta értés, s zeng a hála:
Édes Jézus, Téged áldunk,
Te voltál ma vendég nálunk.
Te, ki jó szegénynek osztod
Ételére a malasztot!